

Věc C-504/19

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum předložení:**

2. července 2019

Předkládající soud:

Tribunal Supremo (Španělsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

25. června 2019

Navrhovatelé:

Banco de Portugal

Fondo de Resolución

Novo Banco, S.A.

Odpůrkyně:

VR

Předmět původního řízení

Opravné prostředky podané proti rozsudku Audiencia Provincial, kterým byl potvrzen rozsudek vydaný v řízení v prvním stupni, kterým bylo Novo Banco uloženo vrátit žalobkyni částku investovanou na základě smlouvy uzavřené VR s Banco Espiritu Santo, S.A. Sucursal en España za účelem nabytí preferenčních akcií islandské entity Kaupthing Bank.

Předmět a právní základ předběžné otázky

Jde o určení, zda základní právo na účinnou soudní ochranu a zásada právní jistoty uznané unijním právem brání tomu, aby v rámci opatření reorganizace úvěrových institucí stanovených ve směrnici 2001/24, byla změna právního režimu, učiněná na základě rozhodnutí portugalských orgánů ze srpna 2014 a zavedená *a posteriori* prostřednictvím rozhodnutí z prosince 2015, uplatňována způsobem,

který se zpětnou účinností ovlivňuje probíhající soudní řízení zahájená před přijetím posledně uvedeného rozhodnutí.

Předběžná otázka

Je se základním právem na účinnou soudní ochranu podle článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, se zásadou právního státu podle článku 2 Smlouvy o Evropské unii a s obecnou zásadou právní jistoty slučitelný výklad čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/24/ES, který předpokládá uznání účinků v soudních řízeních probíhajících v jiných členských státech, bez dalších formalit, rozhodnutí příslušného správního orgánu domovského státu, kterým se mění se zpětnou účinností právní rámec existující při zahájení sporu a které vede ke zbavení účinku soudních rozhodnutí, která nejsou v souladu s ustanoveními daného nového rozhodnutí?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Listina základních práv Evropské unie

Článek 47 první pododstavec.

Smlouva o Evropské unii

Článek 2.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí

Článek 3 odst. 2.

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Vnitrostátní právo hostitelského státu (Španělsko)

Ley 6/2005, de 22 de abril, sobre saneamiento y liquidación de las entidades de crédito (zákon 5/2005 ze dne 22. dubna 2005 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí, kterým se provádí směrnice 2001/24.

Článek 19, nadepsaný „Účinky a zveřejňování ve Španělsku přijetí opatření za účelem reorganizace a likvidace“, odstavec 1:

„Pokud bylo ohledně úvěrové instituce s povolením ve členském státě Evropské unie, která má alespoň jednu pobočku či poskytuje služby ve Španělsku, přijato reorganizační opatření či zahájeno likvidační řízení, má toto opatření bez dalších formalit plnou účinnost ve Španělsku, jakmile ji nabyde ve členském státě, v němž bylo přijato opatření či zahájeno řízení.“

Vnitrostátní právo domovského státu (Portugalsko)

Decreto-ley n.º 298/92, de 31 de diciembre, por el que se aprueba el Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras (zákonné nařízení č. 298/92 ze dne 31. prosince 1992, kterým se schvaluje obecný režim úvěrových institucí a finančních společností), článek 145, kterým se provádí směrnice 2001/24.

Rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 3. srpna 2014.

Rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 29. prosince 2015.

Stručné shrnutí skutkového stavu a řízení

- 1 Banco Espírito Santo, S.A. (dále jen „BES“) je portugalská entita, která ve Španělsku uskutečňovala předmět své činnosti prostřednictvím pobočky.
- 2 Dne 10. ledna 2008 paní VR uzavřela v kanceláři Banco Espírito Santo, S.A. Sucursal en España v Bilbao smlouvu o koupi preferenčních akcií islandské entity Kaupthing Bank, za které zaplatila 166 021 eur.
- 3 Před těžkou krizí, která postihla BES, správní rada Banco de Portugal (dále jen „Banco de Portugal“) přijala určitá takzvaná „reorganizační opatření“ prostřednictvím rozhodnutí ze dne 3. srpna 2014, které bylo později změněno rozhodnutím ze dne 11. srpna 2014 (dále jen „rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 3. srpna 2014“), a to v souladu s článkem 145.º-C a násl. *Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras* (obecný režim úvěrových institucí a finančních společností) schváleného zákonem č. 298/92 ze dne 31. prosince 1992, které bylo několikrát změněno.
- 4 V uvedeném rozhodnutí bylo stanoveno založení „překlenovací banky“, Novo Banco, S.A. (dále jen „Novo Banco“), které byl částečně postoupen obchod BES, přičemž na ní byly převedeny aktiva, pasiva a nemajetkové záležitosti BES, které byly popsány v příloze 2 rozhodnutí. Když se španělská pobočka BES stala pobočkou Novo Banco, byl zachován obchodní vztah s paní VR, a to v důsledku převodu aktiv, konkrétně ve vztahu k ukládání a správě cenných papírů, které jsou předmětem sporu, a Novo Banco také nadále pobírala pravidelnou provizi za uvedenou smlouvu.
- 5 V únoru 2015 paní VR podala žalobu proti Novo Banco, S.A. Sucursal en España, v níž požadovala, aby byla z důvodu neinformovaného souhlasu konstatována neplatnost nákupu preferenčních akcií Kaupthing Bank a aby bylo Novo Banco uloženo vrátit jí investovanou částku 166 021 eur, nebo podpůrně, aby bylo konstatováno ukončení uvedené smlouvy z důvodu neplnění ze strany banky povinností řádné péče, loajality a informování, a aby bylo bance uloženo vyplatit jí částku 166 021 eur z titulu náhrady škody. Novo Banco na svou obhajobu tvrdila, že nemá pasivní legitimaci, protože odpovědnost, která je jí přiřítána, představuje pasivum, které na ní nebylo na základě rozhodnutí Banco de Portugal

ze dne 3. srpna 2014 převedeno. V příloze 2 uvedeného rozhodnutí bylo stanoveno převedení na Novo Banco v celém rozsahu odpovědností vůči třetím osobám, které byly součástí pasiv BES, nebo které představovaly její nemajetkové záležitosti, s výjimkou „*jakékoli závazky či nečekané výdaje, vycházející konkrétně z podvodu či porušení právních či správních předpisů či rozhodnutí*“; posledně uvedené bylo považováno za pasiva „vyloučená“ z převodu.

- 6 Juzgado de Primera Instancia de Vitoria (soud prvního stupně ve Vitorii, Španělsko) žalobě prostřednictvím rozsudku ze dne 15. října 2015 vyhověl; rozhodnutí založil na tom, že podle rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 3. srpna 2014 byla pasiva, která jsou předmětem sporu, převedena na Novo Banco. Měl za to, že došlo k neinformovanému souhlasu, neboť žalobkyně, které při podpisu smlouvy bylo 68 let a která neměla informace v oblasti financí, nebyla ze strany BES přiměřeným způsobem informována o povaze a rizicích preferenčních akcí, které koupila. Smlouva tedy byla prohlášena za neplatnou z důvodu neinformovaného souhlasu a Novo Banco bylo uloženo vrátit žalobkyni částku 166 021 eur zaplacenou za preferenční akcie.
- 7 Novo Banco podala opravný prostředek, přičemž trvala na tom, že není pasivně legitimována, a měla za to, že odpovědnost za daná pasiva zůstala v majetku BES. Prostřednictvím podání ze dne 26. ledna 2016 předložila v řízení dvě rozhodnutí přijatá Banco de Portugal dne 29. prosince 2015 (dále jen „rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 29. prosince 2015“), v nichž byly upřesněny odpovědnosti nepřevedené na Novo Banco:

„Jakékoli závazky, záruky, odpovědnosti či nečekané výdaje převzaté při obchodování, zprostředkování finančních služeb, uzavírání smluv a distribuci finančních nástrojů vydaných kteroukoli entitou [...]“.
- 8 Rovněž bylo v uvedených rozhodnutích konkrétně stanoveno, že pasiva BES, která se nepřevádí na Novo Banco, představují „všechny náhrady škody spojené s nesplněním smluv [...] uzavřených před dnem 3. srpna 2014“ a „všechny náhrady škod a pohledávky plynoucí ze zrušení transakcí uskutečněných BES jako poskytovatelem finančních a investičních služeb“, jakož i „jakákoli odpovědnost, která je předmětem kteréhokoli postupu popsaneho v příloze I“, která odkazuje na řadu soudních řízení probíhajících v různých státech, mimo jiné řízení zahájené na návrh paní VR.
- 9 Nakonec, výše uvedená rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 29. prosince 2015 stanovila, že „v rozsahu, v němž jakékoli aktivum, pasivum či nemajetková záležitost [...] mělo zůstat v majetku BES, avšak bylo převedeno na Novo Banco, se tímto dotřené aktivum, pasivum či nemajetková záležitost převádí z Novo Banco zpět na BES s účinností ke dni 3. srpna 2014“.
- 10 Banco de Portugal tyto změny ve svých rozhodnutích odůvodnila tím, že jako veřejný orgán příslušný k řešení krize musí zaručit jistotu při vymezení „perimetru převodu“ a tím účinnost opatření k řešení krize uplatněného na BES, s ohledem na

řadu rozličných soudních rozhodnutí týkajících se aktiv, pasiv a nemajetkových záležitostí převedených z BES na Novo Banco.

- 11 Audiencia Provincial nicméně opravný prostředek zamítl a potvrdil rozsudek vydaný v prvním stupni.
- 12 Novo Banco podala proti rozsudku Audiencia Provincial mimořádný opravný prostředek pro porušení procesních pravidel a kasační opravný prostředek, které byly předkládajícím soudem prohlášeny za přípustné.

Základní argumenty účastníků původního řízení

- 13 Navrhovatelé v řízení o kasačním opravném prostředku v zásadě uplatňují nedostatek pasivní legitimace Novo Banco a mají za to, že nedošlo k převodu příslušného dluhu či odpovědnosti, které patří BES, a že v každém případě odpovědnost, kterou by bylo možné vyvodit ze zrušení smlouvy týkající se preferenčních akcií Kaupthing Bank setrvává v právní sféře BES. V tomto ohledu uplatňují dvě výše uvedená rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 29. prosince 2015.
- 14 Navrhovatelé se opírají o právní ustanovení, podle kterého rozhodnutí příslušného správního orgánu v domovském státě musí být účinná „bez dalších formalit“ v ostatních členských státech, a tvrdí, že návrhová žádání proti Novo Banco musí být posouzena nikoli v souladu s právním rámcem existujícím v okamžiku podání žaloby, ale v souladu se změnami zavedenými prostřednictvím rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 29. prosince 2015, která byla přijata po zahájení řízení a vydání rozsudku v prvním stupni. Konečně tvrdí, že i kdyby byla potvrzena odpovědnost Novo Banco pravomocným rozsudkem, byl by takový rozsudek v každém případě bez účinků, protože dotčené pasivum bylo z Novo Banco příslušným správním orgánem domovského státu převedeno zpět na BES, navzdory probíhajícímu soudnímu řízení.
- 15 Pro odůvodnění vstupu do řízení odkázal Fondo de Resolución, portugalská právnická osoba veřejného práva, která poskytuje finanční podporu při uplatňování reorganizačních opatření přijatých Banco de Portugal, na prodej 75 % základního kapitálu Novo Banco investičnímu fondu, k němuž došlo v lednu 2016. Ve smlouvě o prodeji bylo převzato ustanovení uvedené ve třetím rozhodnutí přijatém Banco de Portugal dne 29. prosince 2015 (dále jen „rozhodnutí o neutralizaci“), podle kterého má Fondo de Resolución povinnost za určitých podmínek odškodnit Novo Banco v případě soudních rozhodnutí v neprospěch této banky, které nespádají do majetkového perimetru definovaného ve dvou rozhodnutích ze dne 29. prosince 2015. Navrhovatelé rovněž požádali o položení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 16 Ke dni, kdy paní VR podala žalobu proti Novo Banco, bylo založení uvedené entity jako „překlenovací banky“ a převod na tuto banku aktiv a pasiv BES upraveno rozhodnutím Banco de Portugal ze dne 3. srpna 2014 přijatým na základě vnitrostátní právní úpravy provádějící směrnici 2001/24.
- 17 V rozsudku č. 678/2018 ze dne 29. listopadu 2018, vydaném v podobné věci, již tento soud konstatoval, že pasiva tvořená odpovědnostmi vyvozenými z nesplnění smluvních závazků, konkrétně ve vztahu k povinnosti informovat a povinnosti investičního poradenství, byla převedena z BES na Novo Banco, pokud nebyly uvedeny mezi výjimkami stanovenými v rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 3. srpna 2014. Tento soud měl totiž za to, že náhrada škody za nesplnění smlouvy nepředstavuje odpovědnost plynoucí z podvodu či porušení právních či správních předpisů.
- 18 Pokud jde o rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 29. prosince 2015, tento soud považuje za nepřípustné, aby správní rozhodnutí přijaté po zahájení sporu, mohlo změnit jeho výchozí podmínky, jak byly určeny při zahájení soudního řízení. Na druhou stranu čl. 10 odst. 2 písm. e) směrnice 2001/24 stanoví, že právo domovského členského státu určuje „účinky likvidačního řízení na soudní řízení vedená jednotlivými věřiteli, s výjimkou probíhajících soudních řízení ve smyslu článku 32“. Nicméně v projednávaném sporu se navrhovatelé opírají o rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 29. prosince 2015, která navzdory tvrzení, že jejich cílem je „vyjasnit“ rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 3. srpna 2014, dávají uvedenému rozhodnutí nový význam se zpětnou účinností ke dni vstupu dotčeného rozhodnutí v platnost, jak plyne ze znění uvedených rozhodnutí uvedeného v bodě 7 výše.
- 19 Nezávisle na tom, že reorganizační opatření přijatá prostřednictvím rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 3. srpna 2014 představují, jak tvrdí Banco de Portugal a Fondo de Resolución, reorganizační opatření podle hlavy II směrnice 2001/24, a nikoli řízení o likvidaci podle hlavy III uvedené směrnice — viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 19. července 2016, Kotnik a další, C-526/14, EU:C:2016:570, body 111 až 114—, a neuplatní se tedy hlava III uvedené směrnice, má tento soud pochybnosti ohledně slučitelnosti vzniku účinků, bez dalších formalit, rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 29. prosince 2015 v jiných členských státech za podmínek tvrzených navrhovateli, se základními předpisy a obecnými zásadami unijního práva.
- 20 Tyto pochybnosti se netýkají možnosti, aby rozhodnutí orgánu veřejné moci mělo zpětnou účinnost — viz rozhodnutí Soudního dvora ze dne 24. října 2013, LBI, C-85/12, EU:C:2013:697 —, ani toho, že pasiva původně převedená na Novo Banco byla později převedena zpět na BES.
- 21 Vzniklé pochybnosti se týkají tvrzení navrhovatelů, podle kterého změny provedené v právním režimu použitelném na reorganizační opatření musí být

uznány v probíhajících soudních řízeních, která byla zahájena před přijetím rozhodnutí Banco de Portugal ze dne 29. prosince 2015. V takových řízeních jde právě o otázku týkající se majetku, který byl skutečně převeden na Novo Banco a její následné pasivní legitimace v souladu s právním režimem platným v okamžiku podání žaloby.

- 22 Argumentace navrhovatelů by měla za následek, že rozsudek, který by byl v tomto řízení vydán v jejich neprospěch, by neměl praktické účinky, neboť pasiva původně převedená z BES na Novo Banco by na základě uvedených rozhodnutí byla převedena zpět na BES.
- 23 Základní právo na účinnou soudní ochranu je uznáno rovněž v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie a tento soud má pochybnosti, že účinek, který navrhovatelé připisují rozhodnutím Banco de Portugal ze dne 29. prosince 2015, je v souladu s takovým právem.
- 24 V rozsudku ze dne 15. října 1987, *Union nationale des entraîneurs et cadres techniques professionnels du football (Unectef) v. Georges Heylens a další*, 222/86, EU:C:1987:442, Soudní dvůr v bodě 15 konstatoval, že pokud jde o zaručení účinné soudní ochrany, je třeba dotčeným osobám přiznat možnost se s plnou znalostí věci rozhodnout, zda je pro ně užitečné obrátit se na soudní orgán. V projednávané věci žalobkyně v prvním stupni zahájila řízení proti Novo Banco na základě odpovědností, které na tuto entitu byly převedeny v souladu s rozhodnutím Banco de Portugal ze dne 3. srpna 2014, a vedly ke vzniku určitých nákladů.
- 25 V rozsudku ze dne 19. března 1997, *Hornsby proti Řecku* Evropský soud pro lidská práva konstatoval, že právo uznané v čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech by bylo imaginární, kdyby vnitrostátní právo signatářských států umožňovalo, aby pravomocný rozsudek vydaný v soudním řízení byl neúčinný a nemohl být vykonán, což by se stalo, kdyby byla rozhodnutím Banco de Portugal ze dne 29. prosince 2015 přiznán účinek, který navrhuje navrhovatelé, a kdyby bylo umožněno, aby portugalský správní orgán rozhodoval, zda soudní rozsudek správně vyložil „majetkový perimetr“ stanovený rozhodnutím Banco de Portugal ze dne 3. srpna 2014.
- 26 Konečně, pokud jde o slučitelnost se zásadou právní jistoty, vyvstávají pochybnosti ohledně skutečnosti, že jakmile paní VR podala žalobu proti Novo Banco, jako „překlenovací bance“ a entitě, která převzala část majetku BES, a to v souladu s právním rámcem určeným prostřednictvím příslušných reorganizačních opatření, podle kterého došlo k převodu odpovědnosti na žalovanou entitu, příslušný správní orgán by mohl tento právní rámec změnit s účinky v daném soudním řízení a to včetně možnosti tak učinit i po vydání rozsudku v prvním stupni, čímž by mohl zbavit účinku pravomocný rozsudek.